

# Sadržaj:

1. Uvod
2. Pojam porodice
  - 2.1. Oblici srodstva
  - 2.2. Oblici porodice
  - 2.3. Porodica kao društvena grupa
3. Pojam i vrste nasilja u porodici
  - 3.1. Točak nasilja i nenasilja
4. Osnovne karakteristike, oblici i rasprostranjenost nasilja u porodici
5. Žene kao žrtve nasilja u porodici
  - 5.1. Nasilje u vezi sa devojačkim mirazom
  - 5.2. Ubistvo zbog časti
  - 5.3. Obrezivanje žena
  - 5.4. Silovanje žena
  - 5.5. Trgovina ženama i devojčicama
  - 5.6. Zašto žene trpe nasilje
  - 5.7. Šta žena koja trpi nasilje može da uradi da se zaštiti
6. Deca kao žrtve nasilja u porodici
  - 6.1. Tipovi upozorenja nasilja nad decom
  - 6.2. Sprečavanje nasilja nad decom
7. Tipovi nasilnika
8. Posledice nasilja u porodici
9. Predrasude i stereotipi o nasilju u porodici
10. Proces zaštite žrtve
11. Subjekti zaštite od nasilja u porodici
12. Subjekti koji učestvuju u zaštiti žrtava nasilja u porodici
  - 12.1. Opšti principi u zaštiti žrtava nasilja u porodici
13. Zaključak
14. Literatura

## **1.Uvod**

Nasilje u porodici predstavlja složeni sociološki izazov savremenog društva. Visoka učestalost, ozbiljne posledice, kako na neposredne, tako i na posredne žrtve, teškoće otkrivanja i procesuiranja počilaca, čine da data pojava zahteva određenu društvenu reakciju. Uglavnom se ova pojava vezuje za partnersko nasilje, značajan segment žrtava predstavljaju posebno osetljive kategorije, odnosno deca i stari. Fizičko, seksualno, a posebno psihološko zlostavljanje danas čini fenomenološki heterogeno polje najtežih oblika ugrožavanja, koji se u Srbiji godišnje u desetinama slučajeva katastrofalno završe. Tako da svi oblici nasilja kojima se ugrožavaju ili narušavaju fizički, psihički i moralni integritet ličnosti predstavljaju povredu jednog od osnovnih ljudskih prava sadržanih u Univerzalnoj deklaraciji Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima, a to je pravo na život i bezbednost.

Pre deset godina Srbija je počela da gradi sistem pravne zaštite od nasilja u porodici. 2002. godine nasilje u porodici je okarakterisano kao posebno krivično delo, a 2005. godine regulisane su porodičnopravne mere zaštite od nasilja u porodici. Uspostavljanje sistema zaštite od nasilja u porodici bila je težnja države da žrtvama nasilja u porodici obezbedi pravovremenu, efikasnu i delotvornu pravnu zaštitu, ispunjavajući na taj način i svoje obaveze koje je preuzela ratifikacijom brojnih međunarodnih konvencija Ujedinjenih nacija, Saveta Evrope i drugih međunarodnih i regionalnih organizacija u domenu ljudskih prava, rodne ravnopravnosti, prava žena, dece, i drugih marginalizovanih društvenih grupa.

Uspostavljeni sistem pravne zaštite od nasilja u porodici pretrpeo je u međuvremenu brojne transformacije. Neke od tih transformacija rezultat su zakonodavnih intervencija kojima je izvršena neposredna izmena pojedinih zakonskih propisa, ali je većina njih posledica izmena relevantnih supsidijarnih zakona koji se primenjuju u sudskim postupcima za zaštitu od nasilja u porodici. Pored izmena u zakonodavstvu, usvojen je i niz strateških dokumenata i protokola sa ciljem da se unapredi delovanje institucija sistema u suzbijanju nasilja u porodici i pružanju adekvatne podrške i pomoći žrtvama ovog oblika nasilja.

Jedan od ključnih instrumenata za zaštitu od nasilja u porodici predstavljaju mere porodičnopravne zaštite, čiji je osnovni smisao u tome da zaustave nasilje i spreče njegovo dalje ispoljavanje. Istraživanja pokazuju da primenu ovih mera prate još uvek brojni problemi i slabosti, da se u sudskoj praksi zakonske norme različito tumače i primenjuju, čime se ugrožavaju princip jednakosti pred zakonom i princip pravne sigurnosti kao osnovni postulati pravnog poretka.

U nastavku teksta ćemo se upoznati sa osnovnim elementima ove teme, a to su pre svega pojam nasilja i pojam porodice. Detaljnije ćemo obrazložiti i objasniti vrste nasilja, tipove nasilnika, mitove o zlostavljanju, predrasude i stereotipe o nasilju, ali ujedno i koje su to kaznene mere koje se preduzimaju protiv nasilnika, i koji to subjekti učestvuju u zaštiti zlostavljanih lica preduzimajući određene mere zaštite.

Veoma je bitno da shvatimo značaj i ozbiljnost ove teme budući da je u pitanju fenomen čiji ishod može biti katastrofalan i koji se vodi kao specifična vrsta nasilja koju učinilac vrši zloupotrebom moći, čime se ugrožavaju osnovna ljudska prava i dostojanstvo žrtve, pa je potrebno u društvu urediti postupanje i saradnju ustanova, organa i organizacija u tim situacijama na jedinstven i sveobuhvatan način.

## 2. Pojam porodice